وحید عظیم‌نیا
پرونده
اقتصاد سیاسی

«جوان» نقش اجلاس اتحادیه پایاپای آسیا در کاهش وابستگی به دلار را بررسی می‌کند

دلار در سال‌های آینده به‌کلی رنگ می‌بازد

محمد صادقیه، تحلیلگر بین‌الملل: نه تنها امکان جایگزینی دلار وجود دارد بلکه جهان چند قطبی چاره‌ای جز کنار زدن سلطه دلار ندارد و این فرآیند اکنون کلید خورده و تا پایان آن چند سالی بیشتر نمانده است

خروج از سلطه دلار برای کشورهای مستقل وجود دارد؟ این مهم‌ترین سوال با سابقه حوزه اقتصادی مخصوصاً در کشورهای مستقل است که در حوزه سیاسی بنای پیروی از سیاست‌های تحمیلی رژیم امریکا را ندارند و به جرم همین استقلال در حال تنبیه با ابزارهای مختلف از جمله ابزار دلار هستند. هرچند به اذعان افرادی همچون «ایلان ماسک»، استفاده بیش از حد از چنین ابزاری سرانجام آن را بلاوجه خواهد کرد ولی فعلاً ابزاری در دست نظام سلطه برای تحمیل فشار اقتصادی به کشورهای مستقل به‌منظور تحمیل درخواست‌های سیاسی است. مردم کشورمان ایران اسلامی حداقل از چهار دهه قبل به جرم همین استقلال‌خواهی طعم تلخ فشار اقتصادی را چشیده‌اند؛ البته قبل‌تر از آن نیز در دهه ۳۰ به جرم همین استقلال‌خواهی تنبیه شدند و از قضا همان روزگار نیز از ابزار اقتصادی استفاده شد. طبعاً چنین سرنوشتی صرفاً به ایران ما مربوط نمی‌شود و حتی کشورهای به اصطلاح ابرقدرت نیز از چنین تنبیهی در امان نماندند. شاید به همین جهت، دیگر کشورها نیز به‌فکر افتاده‌اند باید چنین ابزاری را خنثی کنند و زمانی که می‌بینند چنین چیزی ممکن است به سمت نیل به چنین هدفی حرکت می‌کنند. تلاش چین و روسیه برای استفاده از ارزهای ملی در مبادلات طرفین، دیگر کشورها نیز به حرکت در چنین مسیری سوق داده است. غصه پرقصه آنجاست که کشور ما با وجود تحمیل شدیدترین محدودیت‌ها و تنبیه‌های اقتصادی از سوی نظام سلطه، با اراده کافی به سمت کاهش وابستگی به دلار حرکت نکرده بود. با روی کار آمدن دولت سیزدهم، حرکت در چنین مسیری سرعت بیشتری گرفته است.

اجلاس اتحادیه پایاپای آسیا در حالی اوایل خرداد به میزبانی تهران برگزار شد که هدف اصلی آن «دلارزدایی» و «کاهش وابستگی به ارزهای تحت سلطه» بود. این اجلاس به صورت دوره‌ای هر سال در یکی از کشورهای عضو برگزار می‌شود. در این نشست، گزارش عملکرد اتحادیه پایاپای آسیا در سال مورد نظر توسط دبیرکل اتحادیه به اطلاع اعضای هیئت مدیره اتحادیه می‌رسد. اتحادیه پایاپای آسیا در سال ۱۹۷۴، به‌منظور «فراهم کردن تسهیلات جهت تسویه چند جانبه پرداخت‌های مربوط به معاملات جاری بین‌المللی میان کشورهای عضو، «استفاده از پول ملی کشورهای عضو در معاملات جاری فی‌مابین و به‌تبع آن صرفه‌جویی در استفاده از ذخایر ارزی»، «گسترش همکاری‌های پولی و تقویت روابط بانکی برای توسعه فعالیت‌های اقتصادی و بازرگانی میان کشورهای منطقه آسیا و اقیانوس آرام» و «فراهم کردن ترتیبات سوآپ پولی برای دسترسی موقت اعضاء به واحدهای پولی آسیا» شکل گرفته است. در پنجاه ویکمین اتحادیه پایاپای آسیایی که در محل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در تهران برگزار شد، علاوه بر حضور ۹ عضو اصلی اتحادیه پایاپای آسیایی کشورهای روسیه، بلاروس، افغانستان و بانک توسعه اسلامی نیز حضور داشتند. رؤسای بانک مرکزی سریلانکا، میانمار و معاونین بانک مرکزی کشورهای بوتان و مالدیو در ارتباط زنده تصویری با اجلاس اتحادیه پایاپای آسیایی بر گسترش مبادلات تجاری با استفاده از ارزهای ملی تأکید کردند. در این ارتباط تصویری ضمن اشاره به افزایش همگرایی پولی و بانکی میان اعضا تصریح کردند قطعاً استفاده از ارزهای ملی در تجارت خارجی میان اعضا می‌تواند در همگرایی بیشتر کشورهای عضو کمک کند و در آینده نزدیک حجم تجارت خارجی نیز رشد روز افزونی خواهد یافت.

■ **آنچه نابیولینا گفت**

خانم «الویرا نابیولینا» رئیس کل بانک مرکزی روسیه که به او ناجی اقتصاد روسیه نیز می‌گویند، یکی از مهمانان این اجلاس بود. نوع مدیریت نابیولینا یکی از شروط موفقیت روسیه در کنترل بازار ارز و کاهش اثرپذیری اقتصاد این کشور در تحریم‌های غرب عنوان می‌شود. البته ثابت مدیریتی رئیس کل بانک مرکزی روسیه نیز که از یک دهه قبل در این سمت قرار دارد، از دیگر شاخص‌های موفقیت روسیه در حوزه نظام پولی عنوان شده است. رئیس کل بانک مرکزی روسیه که به عنوان کشور ناظر در اجلاس پایاپای آسیا حضور یافته بود، گفت: «امسال با وجود اعمال تحریم‌ها علیه روسیه، کشور ما توانست این شوک‌ها را برخلاف پیش‌بینی‌ها تحمل کند.» وی در خصوص شرایط اقتصادی کشور روسیه تصریح کرد: «امسال بنگاه‌های اقتصادی توانستند خود را با شرایط در حال تغییر وفق دهند و تقاضای مصرفی در حال بهبود است.» وی درباره سیاست و راهبرد بین‌المللی بانک مرکزی روسیه عنوان کرد: «با وجود اینکه با برخی کشورها ارتباط‌مان قطع شده است اما گشایش‌های بانکی را با دیگر کشورها داشته‌ایم.» نابیولینا خاطرنشان کرد: «با وجود مشکلات و محدودیت‌هایی که اقتصاد روسیه با آن مواجه است، اقتصاد ما خود را با شرایط منطبق می‌کند و بخش‌های اقتصادی ما پویا و پایدار باقی مانده‌اند. البته به دلیل تحریم‌ها چالش‌ها همیشه پیش‌روی ما هستند.»

■ **دیدار جداگانه با فرزین**

البته الویرا نابیولینا یک روز قبل از اجلاس با محمدرضا فرزین رئیس کل بانک مرکزی کشورمان دیدار کرده بود و در این دیدار، تقویت مبادلات تجاری و به کارگیری پول‌های ملی دو کشور در تجارت دوجانبه مورد تأکید قرار گرفت. همچنین رئیس کل بانک مرکزی فدراسیون روسیه در این دیدار ضمن تأکید بر تقویت مبادلات پولی و بانکی و استفاده بهینه از زیرساخت‌های بانکی دو کشور در جهت توسعه همکاری‌های تجاری و اقتصادی تصریح کرده بود تبادل هیئت‌های فنی و تخصصی بانک‌های مرکزی دو کشور با هدف توسعه و تعمیق روابط پولی و بانکی در این راستا مهم قلمداد می‌شود که اجرایی شده است.

■ **اصلاح اساسنامه اتحادیه**

در اجلاس سال‌جاری ضمن اصلاح اساسنامه اتحادیه به منظور تسهیل در پذیرش اعضای جدید، تعیین سبد جدید ارزی کشورهای اعضا به منظور تسویه مبادلات بدون نیاز به ارزهای یورو و دلار مورد بحث و بررسی قرار گرفت. امکان سنجی و به کارگیری ارزهای دیجیتال بانک‌های مرکزی برای پرداخت‌های برون مرزی و رونمایی از شبکه پیام‌رسان بین بانکی کشورهای عضو اتحادیه از دیگر دستورکار این اجلاس بود. محور اصلی این اجلاس دلارزدایی و کاهش وابستگی به ارزهای تحت سلطه بود و همچنین، گزارش‌های اقتصادی کشورهای عضو توسط رؤسای کل بانک‌های مرکزی عضو ارائه شد و سپس، اعضای هیئت مدیره اتحادیه پیرامون رویدادهای اقتصادی بین‌المللی و دورنمای اتحادیه به بحث و تبادل نظر پرداختند.

> شقاقی شهری اقتصاددان: هرچقدر بتوانیم روابط خودمان را با کشورهای همسایه و منطقه و آسیایی عمق ببخشیم، با مبادلات پولی از پول‌های فی‌مابین استفاده کنیم و دلار را کنار بگذاریم یک حرکت درست و رو به جلو را انجام داده‌ایم و این در راستای تقویت نقشه ارزی کشور است. پس باید به سمت تقویت نقشه ارزی کشور حرکت کنیم

■ **ایران رئیس دوره‌ای اتحادیه پایاپای آسیایی**

در ابتدای اجلاس تهران، جمیل احمد، رئیس کل بانک مرکزی پاکستان، ضمن واگذاری ریاست دوره‌ای اتحادیه به رئیس کل بانک مرکزی ایران، گفت: «اتحادیه می‌تواند ایده‌های جدیدی را با استفاده از ارزهای جایگزین داشته باشد که برای کشورهای صادرکننده و واردکننده هم مزایای بیشتری دارد. ایمان دارم که می‌توانیم ابتکارات عمل خوبی در نحوه پرداخت انجام دهیم.» وی با استقبال از توسعه روابط بانکی با ایران از ایجاد پیام‌رسان غیرسوئیفتی، اتصال کارت‌های بانکی دو کشور و تجارت تهاتری در قالب ظرفیت‌های اتحادیه پایاپای آسیایی گفت: «برای پیشرفت توسعه روابط بانکی آمادگی داریم با معرفی نماینده و ایجاد کارگروه مشترک زمینه‌های تعمیق روابط بانکی را فراهم آوریم.»

■ **امکان جایگزینی دلار وجود دارد**

محمد صادقیه تحلیلگر امور بین‌الملل در گفت‌وگو با «جوان» در خصوص پنجاه ویکمین اجلاس اتحادیه پایاپای آسیایی و اهداف آن می‌گوید: «نگاهی به اهداف این اجلاسی، اهمیت آن را نمایان می‌کند به‌طوری که فراهم کردن تسهیلات برای تسویه چند جانبه میان کشورهای عضو، استفاده از پول ملی کشورهای عضو در معاملات فی‌مابین که نتیجه آن صرفه‌جویی در ذخایر ارزی است، گسترش همکاری‌های پولی و بانکی که هدف آن توسعه فعالیت‌های اقتصادی و بازرگانی میان آسیا و اقیانوس آرام است، فراهم کردن ترتیبات سواپ پولی با هدف دسترسی موقت اعضا به واحدهای پولی آسیا، دلارزدایی از مناسبات فی‌مابین اعضاء و کاهش وابستگی به ارزهای تحت سلطه، اصلاح اساسنامه با هدف پذیرش اعضای جدید و تعیین سبد ارزی جدید و تسویه مبادلات فی‌مابین بدون نیاز به دلار و یورو از جمله این اهداف بود.»

هادی زند | ایسنا

وی در پاسخ به اینکه آیا اساساً امکان جایگزینی یا حذف دلار وجود دارد؟ و آیا در کشور ما چنین امکانی (حذف دلار از معاملات فرامرزی) وجود دارد؟ تصریح می‌کند: «چنانکه می‌دانید چنین پدیده گسترده و تأثیرگذار بین‌المللی در خلأ و بدون پیشینه بروز نمی‌کند. بدیهی است که به ویژه در برهه فعلی و با بروز نشانه‌های افول قدرت امریکا و پایان جهان تک قطبی (به اعتراف اندیشمندان و صاحب نظران امریکایی و اروپایی) از آغاز جنگ در اوکراین تا توافقات و تحولات منطقه غرب آسیا ابزارهای قدرت امریکا نیز رو به افول است. یکی از ابزارهای قدرت امریکا، سلطه دلار بر مناسبات مالی جهانی بود که به سرعت در حال زوال است و طی چند سال آینده به کلی رنگ می‌بازد. پدیده‌ای که با بازی کثیف پترودلار آغاز شد و با گسترش استفاده از ابزار تحریم و آغاز مناسبات دوجانبه مالی کشورها با ارز جایگزین زوال آن کلید خورد. بنابراین نه تنها امکان جایگزینی دلار وجود دارد بلکه جهان چند قطبی چاره‌ای جز کنار زدن سلطه دلار

> صادقیه تحلیلگر امور بین‌الملل: یکی از ابزارهای قدرت امریکا، سلطه دلار بر مناسبات مالی جهانی بود که به سرعت در حال زوال است و طی چند سال آینده به کلی رنگ می‌بازد. پدیده‌ای که با بازی کثیف پترودلار آغاز شد و با گسترش استفاده از ابزار تحریم و آغاز مناسبات دوجانبه مالی کشورها با ارز جایگزین زوال آن کلید خورد

ندارد و این فرآیند اکنون کلید خورده و تا پایان آن چند سالی بیشتر نمانده است.»

صادقیه تأکید می‌کند: «امکان حذف دلار از مبادلات ارزی در کشور ما وجود دارد و چنان‌که از سخنان مسئولان بانک مرکزی (اشاره به مصاحبه معاون بین‌الملل بانک مرکزی در جایگزینی پیام‌رسان جایگزین سوئیفت بین اعضای اتحادیه) برمی‌آید نه تنها در عرصه داخلی که در عرصه بین‌الملل و اتحادیه‌های منطقه‌ای هم گام‌های شاخصی توسط ایران برداشته شده است. بنابراین با توجه به جمیع جهات از جمله افول دلار و تقویت ارزهای ملی می‌توان برای حدود دو تا سه سال آینده گشایش‌های اقتصادی مناسبی را نه تنها برای مردم ایران بلکه برای بسیاری دیگر از کشورها شاهد بود، بدیهی است این گشایش‌ها برای کشورهای تحت تحریم همچون ایران و... مشهودتر خواهد بود.»

■ **نقشه ارزی کشور را عمق ببخشیم**

همچنین وحید شقاقی شهری اقتصاددان نیز در گفت‌وگو با «جوان» می‌گوید: «بحث و ایده انعقاد پیمان‌های پولی دو یا چند جانبه سال‌هاست مطرح شده است اما هنوز نتوانسته‌ایم در این حوزه بررسی لازم را داشته باشیم. پرواضح است هرچقدر بتوانیم روابط خودمان را با کشورهای همسایه و منطقه و آسیایی عمق ببخشیم، با مبادلات پولی از پول‌های فی‌مابین استفاده کنیم و دلار را کنار بگذاریم یک حرکت درست و روبه جلو را انجام داده‌ایم و این در راستای تقویت نقشه ارزی کشور است. پس باید به سمت تقویت نقشه ارزی کشور حرکت کنیم و آن را توسعه و عمق ببخشیم.»

وی ادامه می‌دهد: «در این راستا نباید نقشه ارزی ضعیفی داشته باشیم که مورد هجمه قرار بگیریم و یکی از این راهبردها پیمان‌های پولی دو یا چند جانبه است. ایده پیمان‌های پولی مطرح شده اما پیش نرفته و دلیلش این است که تحول در نقشه ارزی کشور نیازمند تحول در نظام تجاری کشور است، یعنی تقویت نقشه ارزی کشور بدون توسعه نظام تجاری کشور ناممکن است و باید تبادلات تجاری بین کشورهای همسایه را تقویت و سعی کنیم وابستگی متقابل تجاری ایجاد کنیم، همچنین تراز تجاری متقابل بین کشورها برقرار باشد، برای مثال وقتی در نظر داریم با ترکیه روابط تجاری را مستحکم کنیم باید تلاش کنیم میزان صادرات و واردات بین دو کشور به هم نزدیک شود و هرچقدر نظام تجاری را تقویت کنیم با سهولت بیشتری نقشه ارزی توسعه پیدا می‌کند، علاوه براین پیمان‌های پولی را دو یا چند جانبه کنیم تا بتوانیم با ارزهای مختلف مبنای تجارت را شکل ببخشیم.»

شقاقی تأکید می‌کند: «این اتفاق زمانی می‌افتد که به نظام تجاری توجه کنیم و روابط اقتصادی با کشورهای همسایه مستحکم بشود تا از سیطره دلار و امریکا خارج شویم و بخشی از مبادلات ارزی را با پول‌های کشورهای همسایه و فی‌مابین انجام دهیم. اکنون در شانگ‌های ورود پیدا کرده‌ایم و در تعاملات با کشورهای همسایه براساس راهبرد دولت پیش می‌رود اما مهم پشتیبان تقویت نقشه ارزی کشور و بحث تقویت نظام تجاری کشور است و توصیه بنده به دولت این است در عمق بخشیدن و تجارت با کشورهای همسایه برنامه مشخصی داشته باشد.»

وی می‌افزاید: «در این زمینه روابط تجاری را با کشورهای ترکیه، پاکستان، افغانستان و با دیگر کشورهای مسلمان و همچنین چین و هند و اندونزی تسهیل ببخشیم و وابستگی متقابل و تراز تجاری متعادل بین کشوری تنظیم شود، میزان صادرات و واردات ایران با ترکیه شکاف زیادی نداشته باشد و برای مثال اگر از ترکیه ۵ میلیارد دلار واردات داریم صادرات هم به ترکیه ۴ میلیارد دلار باشد، در واقع تراز تجاری متوازن برقرار باشد تا بتوانیم با ترک‌ها توافقات را انجام دهیم و دلار کنار گذاشته شود و مبادلات با واحد پول‌های لیر و ریال انجام شود و بانک‌های مرکزی بتوانند این توافق را امضا کنند. البته شایان ذکر است که دولت سیزدهم در این زمینه گام‌هایی برداشته و در حوزه توسعه تعاملات با کشورهای آسیای شرق و جنوب شرقی به خوبی در حال پیشروی است و فقط مباحث و موضوعات تجارتی کشور بحث بعدی است که باید پشتیبانی شود. در هر صورت تحقق دلارزدایی امکان دارد و باید شروط آن و تقویت نظام ارزی کشور و کنار گذاشتن دلار در مبادلات با کشورهای هم‌پیمان و همسایه را مدنظر قرار دهیم.»

■ **جمع بندی**

به‌نظر می‌رسد موضوع کاهش وابستگی اقتصاد به دلار و مدیریت تکانه‌های ناشی از آن به عزم جمعی نیاز دارد و کشورهای مختلف اکنون این عزم را پیدا کرده‌اند تا با استفاده از عبرت تنبیه ایران و دیگر کشورهای مستقل با ابزار دلار، آن را خنثی‌سازی کنند. البته رژیم امریکا نیز اگر یک روزی هژمونی خود را به واسطه سازوکارهای بین‌المللی به کشورهای جنوب تحمیل می‌کرد آن صلابت خود را از دست داده است و بروز اختلاف‌های شدید در بین کشورهای شمال همچون درگیری امریکا و روسیه و رقابت امریکا و چین و نشان می‌دهد زمینه کاهش وابستگی به دلار مهیا شده است. طبعاً استفاده از چنین شرایطی نیازمند داشتن برنامه و استفاده از فرصت‌هاست که مع‌الاسف در این زمینه عقب‌ماندگی‌های پررنگی وجود دارد و باید دولت سیزدهم با گذر از حاشیه‌ها با سرعت بیشتری در این مسیر گام بردارد. بهبود روابط کشورمان با کشورهای منطقه از جمله عربستان دورنمای امیدوار کننده‌ای دارد و تلاش برای احیا روابط با دیگر کشورها از جمله مصر نیز می‌تواند به عنوان متغیرهای موثر مثبت بر بازار قلمداد شده و فضا را برای بهبود شرایط اقتصادی مهیا کند. آنچه مهم است اینکه نباید از تلاش‌های مردان مقاومت در بسترسازی شرایط کنونی غافل شد چه آنکه اگر اراده آنها برای حراست از استقلال سیاسی کشورمان نبود، وضع امروز کشور فرق داشت.

خبر

دلارزدایی در مبادلات تجاری، دستورکار جدی اعضای اتحادیه پایاپای آسیایی

رئیس کل بانک مرکزی در پنجاه ویکمین جلسه هیئت مدیره اتحادیه پایاپای آسیا نقش اتحادیه را در اقتصاد جهانی مهم و استراتژیک برشمرد و گفت: پذیرش اعضای جدید با هدف هم‌افزایی، تنوع بخشی به سبد ارزی اتحادیه با استفاده از ارزهای محلی کشورهای عضو و سایر ارزهای غیرجهانروا که می‌تواند به تشویق دلارزدایی در مبادلات تجاری، حفظ و نگهداری هرچه بیشتر ذخایر مطلوب ارزی اعضا و نیز ایجاد یک چارچوب مؤثر برای تسویه تعهدات بینجامد، از اهداف آتی این اتحادیه است.

محمدرضا فرزین رئیس کل بانک مرکزی با اشاره به مشخصه‌های مالی و تجاری اقتصاد ایران گفت: اقتصاد ایران اگرچه دهه‌هاست که با تحریم‌های کشورهای غربی مواجه است ولی در یک دهه اخیر این تحریم‌ها شدت یافته و بخش‌های پولی و مالی کشور را هدف قرار داده است. اما با این وجود اقتصاد ایران توانسته با اتکا به توانمندی‌های داخلی و همکاری با کشورهای منطقه همچنان از بخش مالی گسترده و پویایی برخوردار باشد.

■ **افزایش ۱۸ درصدی ارزش تجارت کالایی ایران در سال ۲۰۲۲**

فرزین با اشاره به ظرفیت‌های اقتصاد ایران گفت: در حوزه تجارت خارجی براساس برآوردهای اولیه، کل ارزش تجارت کالایی (گمرکی) اقتصاد ایران با دنیای خارج در سال ۲۰۲۲ بالغ بر ۱۶۰ میلیارد یورو بوده که این رقم نسبت به سال ۲۰۲۱ حدود ۱۸/۱ درصد رشد داشته است. همچنین کل ارزش تجارت خدمات در سال ۲۰۲۲ در حدود ۲۵ میلیارد یورو برآورد می‌گردد که حاکی از رشد ۴۴/۰ درصدی آن نسبت به سال ۲۰۲۱ است. در این ارتباط لازم به اشاره است که ۱۵۰ کشور دنیا جز مقاصد صادرات کالایی اقتصاد ایران و ۱۲۱ کشور نیز مبدأ کالاهای وارداتی به مرزهای گمرکی کشور را پوشش می‌دهند. حجم بالای تجارت کالا و خدمات و تنوع طرف‌های تجاری زمینه مناسبی را برای توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی ایجاد نموده است.

رئیس کل بانک مرکزی افزود: در حوزه گردشگری نیز با توجه به ظرفیت‌های گسترده تاریخی، فرهنگی، طبیعی و اقتصادی ایران، هر ساله افراد زیادی از کشورهای مختلف به ایران سفر می‌کنند. در سال گذشته بیش از ۴/۸ میلیون نفر از اتباع کشورهای مختلف جهان وارد ایران شدند. همچنین در این سال حدود ۹/۸ میلیون ایرانی نیز از کشورهای مختلف بازدید کرده‌اند که نشان از علاقه مردم ایران به آشنایی با فرهنگ‌ها و ملیت‌های دیگر دارد.

■ **شرایط حضور بانک‌های خارجی در ایران تسهیل شده است**

رئیس شورای پول و اعتبار عنوان کرد: در کنار ظرفیت‌ها و فرصت‌های بخش تجاری اقتصاد ایران، بخش مالی نیز از ظرفیت و جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. در حال حاضر ۳۲ بانک و مؤسسه اعتباری غیر بانکی در اقتصاد ایران مشغول به فعالیت هستند که با حدود ۱۹ هزار شعبه بانکی در سرتاسر کشور به فعالان اقتصادی و آحاد مردم خدمات بانکی ارائه می‌دهند. در این میان با تصویب قانون حضور بانک‌های خارجی در ایران، شرایط حضور بانک‌های خارجی در ایران تسهیل شده و به‌رغم اعمال تحریم‌های اقتصادی و بانکی در حال حاضر شاهد حضور برخی بانک‌های خارجی یا تأسیس بانک‌های مشترک در ایران هستیم. بیش از ۸ بانک با مالکیت بانک‌های ایرانی در خارج از کشور مشغول فعالیت هستند و ۴۹ شعبه بانک‌های ایرانی در کشورهای مختلف از جمله انگلستان، آلمان، روسیه، عراق، امارات متحده عربی، فرانسه و غیره فعال هستند.

فرزین با اشاره به پیشرفت و توسعه زیرساخت‌های بانکی و گستره شبکه پرداخت نظام بانکی ایران (اعم از خدمات پرداخت الکترونیک) در سال‌های اخیر گفت: این پیشرفت به گونه‌ای بوده است که تمامی تراکنش‌های خرد و کلان مشتریان نظام بانکی با درصد اطمینان نزدیک به صددرصد انجام شده است. این وضعیت با اتکا به توان متخصصان ایرانی در این عرصه و به‌رغم وضع تحریم‌های شدید نرم‌افزاری و سخت‌افزاری موجود در حوزه‌های پرداخت و پشتیبانی الکترونیک تحقق یافته است. هم اکنون بالغ بر ۹۷ درصد معاملات ایرانیان بدون استفاده از پول نقد و از طریق خدمات بانکی صورت می‌پذیرد و دسترسی تمام نقاط کشور به اینترنت باعث شده تا خدمات پرداخت الکترونیک در کلیه نقاط کشور امکانپذیر باشد.

■ **سهم ۱۱ درصدی اعضای ACU از تولید ناخالص جهان**

رئیس کل بانک مرکزی نقش اتحادیه را در اقتصاد جهانی مهم و استراتژیک برشمرد و گفت: کشورهای عضو اتحادیه پایاپای آسیا براساس آخرین اطلاعات صندوق بین‌المللی پول سهمی در حدود ۱۱ درصد از کل تولید ناخالص داخلی جهان برحسب برابری قدرت خرید را در اختیار دارند که با اضافه شدن کشورهایی نظیر چین، روسیه و بلاروس این سهم به حدود ۲۹ درصد افزایش خواهد یافت.

رئیس شورای پول و اعتبار افزود: از منظر جمعیتی نیز کشورهای عضو اتحادیه بالغ بر ۲۵ درصد جمعیت جهان را در خود جای داده‌اند که با اضافه شدن کشورهای چین، روسیه و بلاروس این میزان به بیش از ۴۵ درصد خواهد رسید. براساس آخرین اطلاعات بانک جهانی سهم کشورهای اتحادیه پایاپای آسیا از کل تجارت جهانی در حدود ۳/۵ درصد بوده است که با اضافه شدن کشورهای چین، روسیه و بلاروس این میزان به ۱۷/۳ درصد خواهد رسید.

■ **فرصت‌های جدید پیش روی اعضای ACU**

فرزین در خصوص اهداف پیش‌روی اتحادیه اظهار داشت: اتحادیه پایاپای آسیایی با هدف دلارزدایی و استفاده از ارزهای محلی و تقویت معاملات پایاپای بین ۹ کشور عضو از سال ۱۹۷۴ فعالیت خود را آغاز کرده است. اگر چه حجم مبادلات سال‌های گذشته این اتحادیه قابل توجه نبوده است، اما تحولات پولی و مالی سال‌های اخیر و رشد تجارت در شرق و تقویت ارزهای این کشورها فرصت‌های جدیدی را پیش‌روی این اتحادیه قرار داده است.

رئیس کل بانک مرکزی برخورداری کشورهای عضو از منابع غنی طبیعی را پتانسیل مهمی برای رشد آن خواند و گفت: تعداد زیادی از کشورهای عضو اتحادیه از منابع غنی طبیعی برخوردار می‌باشند که توسعه ارتباطات تجاری و اقتصادی در چارچوب مناسبات این اتحادیه، به ویژه با حضور پررنگ‌تر کشورهایی که از ظرفیت‌های تکنولوژی بالاتری برخوردار می‌باشند، شرایط بهتری را برای بهره‌برداری از این منابع ایجاد می‌کند. علاوه بر این، قاره آسیا به عنوان بزرگترین قاره جهان که بیش از ۶۰ درصد جمعیت جهان را در خود جای داده دارای سریع‌ترین رشد اقتصادی است و اکنون آماده است تا نقش فزآینده‌ای در شکل‌دهی به جهان آینده ایفا کند.

رئیس شورای پول و اعتبار عنوان کرد: بر این اساس، عضویت دیگر کشورهای آسیایی که در طول یک دهه گذشته از رشد و توسعه قابل ملاحظه‌ای برخوردار بوده‌اند، می‌تواند از طریق ایجاد هم‌افزایی میان کشورهای عضو به بالندگی هرچه بیشتر این کشورها منجر شود؛ تجربه مثبتی که با تأسیس اتحادیه اروپا در سال ۱۹۹۱ حاصل شد.

■ **تشریح اهداف آتی اتحادیه پایاپای آسیایی**

فرزین با اشاره به چشم‌انداز روشن پیش‌روی اتحادیه تصریح کرد: در آینده اتحادیه می‌تواند اهداف یاد شده را بهتر و مؤثرتر ایفا نماید. از جمله راهکارهایی که برای تقویت این اتحادیه می‌توان در نظر داشت، پذیرش اعضای جدید با هدف هم‌افزایی، کسب ایده‌ها و بینش‌های تازه و ایجاد ارزش افزوده برای اتحادیه می‌باشد. همچنین تنوع بخشی به سبد ارزی اتحادیه با استفاده از ارزهای محلی کشورهای عضو و سایر ارزهای غیرجهانروا می‌تواند به تشویق دلارزدایی در مبادلات تجاری، حفظ و نگهداری هرچه بیشتر ذخایر مطلوب ارزی اعضا و نیز ایجاد یک چارچوب مؤثر برای تسویه تعهدات بین آنها کمک کند. اصلاح مواردی از اساسنامه که در جلسات کمیته فنی مورد بررسی و تأیید قرار گرفته است، درصورت تصویب توسط هیئت مدیره اتحادیه می‌تواند کمک مؤثری به تقویت این اتحادیه نماید.

رئیس کل بانک مرکزی یادآوری کرد: از سال گذشته با انتصاب دبیرکل جدید اتحادیه پایاپای آسیا، گام‌های مؤثر و مفیدی برای ارتقاء عملکرد این اتحادیه منطقه‌ای و بین‌المللی برداشته شده است. از جمله آنها می‌توان به ارائه پیشنهادات مهم در جهت اصلاح اساسنامه اتحادیه و مذاکره با بیش از ۲۰ کشور در مناطق مختلف جهان به منظور پیوستن به اتحادیه، اشاره کرد که متعاقب جلسات متعدد با بانک مرکزی بلاروس، این بانک تمایل خود به پیوستن به اتحادیه را به صورت رسمی ابراز کرد. تاکنون، موافقت چند بانک مرکزی عضو درخصوص عضویت بانک مرکزی بلاروس دریافت شده و در انتظار دریافت نظر سایر اعضا می‌باشیم.

فرزین همچنین عنوان کرد: از سایر بانک‌های مرکزی و برخی نهادها و سازمان‌های بین‌المللی به عنوان ناظر دعوت به عمل آمد که نمایندگان آنها در این اجلاس حضور دارند.